

РОЛЬ ФОЛЬКЛОРНО-ЕТНОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ І НАРОДНИХ ПРАКТИК ЦІЛИТЕЛЬСТВА У СТАНОВЛЕННІ СУЧАСНОЇ КОМПЛЕМЕНТАРНОЇ МЕДИЦИНИ В УКРАЇНІ ТА ПІДГОТОВЦІ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ

- **М. Кушпа**, к. філолог. н., магістр спеціальної освіти «фізична терапія, ерготерапія» ФТЕ 227 (5 курс)
Т. Арутюнова, студентка магістратури «фізична терапія, ерготерапія» ФТЕ 227 (5 курс)
- *Загальноуз. каф. фізич. вихов. і здор. люд. Таєрійського Національного університету ім. В.І. Вернадського, м. Київ*

В останні десятиліття спостерігаємо поширений інтерес до традиційних і народних практик лікування, переважно східних і європейських країн, не помічаємо або вперто ігноруємо досвід української народної медицини, який зафіксовано в російськомовних, україномовних джерелах XIX-XX століть істориками, етнографами, фольклористами.

Українські етнографи О.Ігнатенко, З.Болтарович та інші розглядали досвід українців у лікуванні хвороб, їх назви та походження в контексті світоглядно- побутових традицій життя.

Сучасні фольклористи О.Павлов, В.Фісун, А.Темченко та інші розглядали замовляння як жанр українського фольклору, вказуючи на різноманітні аспекти впливу на людину та функціонування.

Г. Довженок збирала та систематизувала жанри українського дитячого фольклору, що збереглися в пам'яті, завдяки поширенню народного досвіду лікування дітей в родинях селян.

М.Кушпа побіжно звертав увагу на народну медицину чумаків, досліджуючи масив чумацької пісенності в контексті традиційної української культури.

На окрему увагу заслуговують матеріали ентузіастів, які самостійно проводять дослідження явищ мольфарства та народного цілительства в Україні.

Представники комплементарної медицини, які займаються цілительством і народним лікуванням, оздоровленням є носіями величезного пласту знань із скарбниці душевно-тілесного лікування та ментальних народних традицій, які були накопичені українським народом упродовж століть і передавалися в родині із покоління до покоління.

Народний досвід системного підходу до людини (не пацієнта чи клієнта, як це прийнято зараз), поєднання магії слова із засобами фітотерапевтичного впливу рухами та грою при лікуванні хвороб у традиційній народній медицині українців має стати предметом більш глибокого вивчення на медичних спеціальностях вишів.

У Таврійському національному університеті імені В.І. Вернадського таким підходом послуговується професор Т.П.Гарник, навчаючи майбутніх фізичних терапевтів основам нетрадиційної медицини.

Курс «Масаж» викладається майбутнім лікарям та фізичним терапевтам у вишах без урахування надбань традиційної народної медицини та практик цілительства, що набули поширення в Україні.

Аналіз сучасної медичної літератури, що пропонується студентам-медикам, дає можливість стверджувати про односторонній підхід до опанування навичками масажу, який розглядається з позиції механічного впливу.

Деякі авторитетні практики масажної справи радять вдаватися до «масажу під музику», пропонуючи низку музичних творів.

Активна популяризаторка дитячого масажу закликає батьків до вивчення масажних прийомів (можемо розглядати це як прояв здорового глузду з позицій традиційної народної медицини та педагогіки, де саме матір, а не масажист, мала б співати колискові та здійснювати масажні рухи), розуміння принципів організації ортопедичного режиму й застосування фізичних вправ.

Прикро, але можемо констатувати беззаперечний факт: представники офіційної медицини (науковці, медики, масажисти-практики) відійшли від традиційного уявлення про багатофункціональну роль масажу, що збереглися у традиційній народній медицині українців та цілительських практиках, де широко послуговувалися засобами поетичного слова (народної творчості), голосом та інтонацією як допоміжними засобами психоемоційного впливу на фізичний та духовний стан хворої людини.

На окрему увагу заслуговують інші поради народних цілителів щодо рухового режиму хворого, пиття, засобів поліпшення самопочуття після проведення оздоровчих процедур.

Гасло «Повернути накопичені народом знання до практичної діяльності сучасних фізичних терапевтів» має стати дороговказом дорослим та дітям.

Таким чином, неоціненний досвід народної медицини українців має ширше використовуватися в освітньому процесі вишів, що готують майбутніх медиків, фізичних терапевтів, масажистів тощо.

Представлені в українських підручниках процедури, техніки проведення масажу мають спиратися на сучасні наукові та традиційні практики, у тому числі українські народні, які виважені та апробовані століттями.

Фізичний терапевт, масажист мають бути «озброєними» комплексним підходом до лікувальних процедур, чітко розуміючи вплив художнього слова чи сакрального тексту на психоемоційний стан хворої людини у процесі лікувальних дій руками.